

Communication

UDC 931.61 / 616.5 / 616.97 / 061.3 / 327 (-81) / 497.1

Vjekoslav STIPIĆ, Radovan VIDOVIĆ

Kliničko - bolnički centar "Firule", Split

OSVRT NA IV RADNI DIO III SVESLAVENSKOG LIJEČNIČKOG KONGESA U SPLITU 1930. GODINE POSVEĆEN DERMATOVENEROLOGIJI*

III sveslavenski liječnički kongres koji je održan prije davnih 60 godina u Splitu, posebno je zanimljiv za dermatovenerologe. Naime, u okviru rada Kongresa čitav dio bio je, pored održavanja Godišnje skupštine Jugoslavenskog dermatovenerološkog društva (J.D.D.), posvećen temama iz dermatovenerologije. Iz dostupne, ali na žalost nepotpuno sačuvane literarne baštine koja se odnosi na ovaj veliki skup, mogu se dobiti vrijedni podaci o dostignućima iz područja dermatovenerološke znanosti toga vremena.

Na ovom skupu sudjeluju pored dermatovenerologa iz naše zemlje na čelu sa prof. dr Kogojem kao predsjednikom J.D.D. i brojni istaknuti stručnjaci i znanstvenici jednog dijela Evrope, koji su svojim radom i dostignućima doprinijeli napretku i obogaćenju dermatovenerološke znanosti. Upravo na ovom skupu mnogi od njih su bili jednoglasno izabrani počasnim članovima J.D.D. Među njima su (mada nisu bili učesnici svi): Gougerot, Louste, Civatte, Ravea iz Pariza, Nicolas iz Lyona, Pautrier iz Strassburga, Almkvist iz Stockholma, Jadassohn iz Breslau, Rille iz Leipziga, Kreibich iz Praga, Rost iz Freiburga, Ehlers iz Kjöbenhavna.¹

Nakon održane Godišnje skupštine i izbora nove Uprave J.D.D. nastavljen je stručni dio rada ovog skupa, koji je bio svrstan u dvije glavne teme i u slobodne teme.

Prva glavna tema je bila: *Anomalije keratinizacije*. Predavači su bili Kogoj, Bošnjaković i Čajovac iz Zagreba. Autori su iznosili svoja zapažanja i radna iskustva koja se odnose na raširenost, kliničku sliku i patogenezu poremećene keratinizacije,

*Saopšteno na Naučnom skupu "Značaj i uloga III sveslavenskog liječničkog kongresa održanog u Splitu 5-8.X 1930. godine" u Splitu 5.X 1990. godine.

u prvom redu palmoplantarnih keratodermija, ihtioze i vulgarne psorijaze. U okviru ove teme Kogoj govori o tri tipa "anormalne keratinizacije" i to: prvi tip je hiperkeratoza normalnog tipa (primjer: lichen ruber planus), hiperkeratoza paradoksnog tipa (primjer: ichthyosis nitida). Kogoj ističe da hiperkeratozu ne smatra samo potenciranim nagomilavanjem normalnog keratina. Pojam normalni keratin i "prekomjerno gomilanje" međusobno se isključuju i prema tome razlog treba tražiti u abnormalnom sastavu keratina. Diferencijacija po Kogoju nije samo kvantitativna nego i kvalitativna i sastoji se možda i u nedostatku masnih tvari. Drugi tip je parakeratoza, a treći tip je diskeratoza. Nadalje Kogoj ukazuje da bi izraz diskeratoza u najširem smislu riječi mogao zamjeniti naziv "anormalna keratinizacija". Za razliku od hiperkeratoze i parakeratoze gdje se radi o anormalnoj keratinizaciji kojoj su podvrgnute sve stanice relativno velikih područja epidermisa, kod diskeratoze se po Kogoju ne radi o omnicelularnoj keratinizaciji nego o orožnjavanju pojedinih stanica to jest o uniceularnoj keratinizaciji.²

Važno je ovdje napomenuti da su naši dermatolozi još prije 60 godina pridavali veliki značaj proučavanju, praćenju i liječenju bolesti "anomalije keratinizacije" i da su posvetili jednu od glavnih tema upravo anomalijama keratinizacije.

Zanimljivo je da je nedavno, krajem rujna ove godine, dakle poslije 60 godina, u organizaciji Dermatovenerološke klinike u Zagrebu, održan međunarodni simpozij o hereditarnim poremećajima keratinizacije ("Symposium on hereditary disorders of keratinization") na kojem su sudjelovali ugledni domaći i strani stručnjaci dermatolozi i iznijeli rezultate svojih istraživanja normalnih i anormalnih procesa keratinizacije, molekularne biologije, molekularne genetike, donose klasifikacije i govore o epidemiologiji, imunologiji i liječenju u prvom redu ihtioza, psorijaze, palmoplantarnih keratodermija i drugih poremećaja keratinizacije.

Druga glavna tema bila je: *Raširenost i borba s veneričnim bolestima u našoj zemlji*. Predavači, Demšar iz Ljubljane, Marković iz Zagreba i Robić iz Maribora, iznose da se kretanje veneričnih bolesti u našoj zemlji poklapa s kretanjima u svijetu. Ukazuje se na faktore širenja veneričnih bolesti kao što su alkoholizam, prostitucija i zdravstvena neprosvjedenost. Autori navode metode suzbijanja veneričnih bolesti i ističu da je u borbi s veneričnim bolestima najuspješnije i najvažnije otklanjanje uzroka njihova širenja i otkrivanje oboljelih osoba te njihovo liječenje.^{1,3}

Prvi pouzdaniji podaci o raširenosti endemijskog sifilisa u Bosni i Hercegovini potječu iz doba terenske akcije koja je započeta 1927. god. i odvijala se u vrijeme održavanja ovog dermatovenerološkog skupa 1930. god. Tada dobiveni i izneseni podaci ukazuju na veoma visok postotak učestalosti endemijskog sifilisa u pojedinim krajevima središnjeg i sjeveroistočnog dijela Bosne, koji se kreće i do 25% (Fojnica).³

Ovdje je vrijedno spomenuti izlaganje Ristića koji ukazuje na značaj sifilisa zglobova. Autor smatra da se može i mora sifilis zglobova izdvojiti kao oštro ocrtana slika sa etiopatogenetskog i kliničkog stanovišta i da treba težiti ranom raspoznavanju s obzirom da je to oboljenje u nekim našim krajevima dosta često, a i zbog povoljnih izgleda na terapijski uspjeh.⁴

U slobodnim temama sudjelovali su predavači pretežno iz naše zemlje (Abramović, Franković, Junk, Kićevac), ali i iz drugih zemalja.¹

Milošević u radovima "Nova tehnika za proučavanje dermatofita", te "Novi pogledi na grupu dermatofita" iznosi novu tehniku i nove podloge za proučavanje dermatofita i navodi da je zajedno sa Langeronom razriješio pitanje izvjesnih oblika dermatofita koji su smatrani posebnim organima. Koristeći novu podlogu za hranilište, odrijedili su mjesto nekih dermatofita, donijeli svoju klasifikaciju i time unijeli novo svjetlo na ovu interesantnu grupu parazitskih gljiva i mikologiju uopće.^{5,6}

U zaključku našeg osvrta možemo reći da je ovaj skup održan prije 60 godina doprinos u obogaćivanju saznanja iz dermatovenerologije i zaslužuje puno priznanje. To nas ujedno obavezuje da ovakve i njima slične znanstvene skupove otrgnemo iz zaborava.

LITERATURA:

- ¹ B a z a l a V., Skupštine i kongresi, III sveslavenski liječnički kongres u Splitu od 5. do 8. listopada 1930. god., Lij. vjes., 1930, 52, 379-385. - ² K o g o j F., *Dermatovenerološka propedeutika*. Zagreb, Nakladni zavod Hrvatske, 1947, 263-267. - ³ Z m e g a č Z., *Socijalno značenje i suzbijanje spolnih bolesti*. U: K o g o j F., *Spolne bolesti*, JAZU, 1954, 375-6. - ⁴ R i s t i ć L., *Sifilitična oboljenja zglobova*. III sveslavenski lekarski kongres, Split, 5-8. X 1930. Naučni rad kongresa, I knjiga, Beograd, Sveslavenski lekarski savez, 1930, 155-8. - ⁵ M i l o š e v i ć S., *Nova tehnika za proučavanje dermatofita*. III sveslavenski lekarski kongres, Split, 5-8. X 1930. Naučni rad kongresa, I knjiga, Beograd, Sveslavenski lekarski savez, 1930, 314-322. - ⁶ M i l o š e v i ć S., *Novi pogledi na grupu dermatofita*. III sveslavenski lekarski kongres, Split, 5-8. X 1930. Naučni rad kongresa, I knjiga, Beograd, Sveslavenski lekarski savez, 1930, 323-333.

Vjekoslav STIPIĆ, Radovan VIDOVIĆ

Clinical Centre "Firule", Split

DERMATOVENEROLOGY - THEMES ON THE THIRD PAN-SLAVIC MEDICAL CONGRESS IN SPLIT IN 1930

Key words: History of Medicine; The Third Pan-Slavic Medical Congress; Keratinization anomalies; Venereal diseases; Endemic syphilis; Dermatophytes

The authors present the review of the scientific annual meeting of Yugoslav dermatovenerologists during the III Pan-Slavic Medical Congress. The meeting took part in October 1930 in Split. The authors also refer the professional medical aspect of this meeting.

(Rad je primljen u Uredništvu 20. XII 1990. god.)